Dinas a Sir Abertawe

Cofnodion Pwyllgor y Rhaglen Graffu

Cyfarfod aml-leolaid - Ystafell Gaerloyw, Neuadd y Ddinas / MS Teams

Dydd Mawrth, 19 Rhagfyr 2023 am 4.00pm

Yn bresennol: Y Cynghorydd P M Black (Cadeirydd) fu'n llywyddu

Cynghorwyr	**Cynghorywyr**	**Cynghorwyr**
M Jones	W G Lewis	P N May
F D O'Brien	S Pritchard	T M White

Aelod(au) Cyfetholedig Statudol

Beth Allender	Elizabeth Lee

Cynghorwyr sy'n Aelod(au) Cyfetholedig

C A Holley	S M Jones
P R Hood-Williams	L R Jones

Swyddog(ion)

Matt Callaghan	Rheolwr Adfywio Economaidd
Lee Cambule	Rheolwr y Gwasanaeth Trechu Tlodi
Amy Hawkins	Pennaeth y Gwasanaethau Oedolion a Threchu Tlodi
Phil Holmes	Pennaeth Cynllunio ac Adfywio'r Ddinas
Clare James	Uwch-reolwr Datblygu Economaidd
Brij Madahar	Arweinydd y Tîm Craffu
Paul Relf	Rheolwr Adfywio Economaidd Strategol
Anthony Richards	Rheolwr Datblygu Strategaeth Tlodi a'i Atal
Debbie Smith	Dirprwy Brif Swyddog Cyfreithiol
Mark Wade	Cyfarwyddwr Lleoedd
Stephen Williams	Rheolwr Adfywio Economaidd
Samantha Woon	Swyddog Gwasanaethau Democrataidd

Hefyd yn bresennol:
Y Cynghorydd A Anthony - Aelod y Cabinet dros Les
Y Cynghorydd Robert Francis-Davies – Aelod y Cabinet dros Fuddsoddi, Adfywio, Digwyddiadau a Thwristiaeth
Y Cynghorydd H Gwilliam - Aelod y Cabinet dros y Gymuned (Cefnogaeth)

Ymddiheuriadau am Absenoldeb
Cynghorydd(wyr): A Davis ac E W Fitzgerald

48 Datgeliadau o Fuddiannau Personol a Rhagfarnol.

Yn unol â'r Côd Ymddygiad a fabwysiadwyd gan Ddinas a Sir Abertawe, ni ddatganwyd unrhyw fuddiannau.

49 Gwahardd Pleidleisiau Chwip a Datgan Chwipiau'r Pleidiau

Yn unol â Mesur Llywodraeth Leol (Cymru) 2011, ni ddatganwyd unrhyw bleidleisiau chwip na chwipiau'r pleidiau.

50 Cofnodion.

Penderfynwyd cymeradwyo a llofnodi cofnodion Pwyllgor y Rhaglen Graffu a gynhaliwyd ar 14 Tachwedd 2023 fel cofnod cywir.

51 Cwestiynau gan y Cyhoedd

Dim.

52 Adroddiad ar Gyflawni'r Flaenoriaeth Gorfforaethol Trechu Tlodi a Galluogi Cymunedau

Darparodd Aelod y Cabinet dros Les adroddiad a oedd yn nodi cynnydd dros y 12 mis diwethaf o ran cyflawni'r Flaenoriaeth Gorfforaethol Trechu Tlodi a Galluogi Cymunedau. Yn fersiwn ddiweddaraf y Cynllun Corfforaethol, diwygiwyd yr Amcan i ychwanegu 'Galluogi Cymunedau' i gydnabod dull sy'n seiliedig ar gryfderau lle gellir manteisio ar gryfderau unigolion, cymunedau a rhwydweithiau i helpu i fynd i'r afael â thlodi. Roedd yn cyflwyno tystiolaeth, mewnwelediadau a deallusrwydd i ddangos y cyfraniadau a wnaed wrth gyflawni'r flaenoriaeth hon ar gyfer y cyngor, yn ogystal â chynlluniau ar gyfer y dyfodol. Roedd yn ymdrin â'r heriau presennol, gan gynnwys effaith yr argyfwng costau byw, ac ymateb y cyngor.

Gwnaeth Pennaeth y Gwasanaethau Oedolion a Threchu Tlodi, gyda chymorth Rheolwr y Gwasanaeth Trechu Tlodi a'r Rheolwr Datblygu Strategaeth Tlodi a'i Atal, drafod yr adroddiad gan dynnu sylw at agweddau penodol, gan gynnwys 9 Cam y Cynllun Corfforaethol a'r Ffordd Ymlaen.

Roedd cwestiynau a thrafodaethau'r Pwyllgor yn canolbwyntio ar y canlynol:

- Fframwaith Perfformiad - manylwyd ar y cynnydd a wnaed o ran datblygu Fframwaith Perfformiad Trechu Tlodi strategol i ddiffinio sut mae'r amcanion, y dangosyddion, y mesurau a'r allbynnau mewn perthynas â threchu tlodi yn cyd-fynd â chanlyniadau. Nodwyd bod rhywfaint o ddata'n bodoli, fodd bynnag mae angen gwneud gwaith pellach i gasglu'r data 'profiad byw' mwy cymhleth. Roedd

y Pwyllgor yn awyddus i gael mwy o eglurder ynghylch yr hyn y mae dangosyddion yn ei olygu o ran effaith ar bobl a sut mae hyn yn cyfateb i lai o dlodi, a chanlyniadau o dargedau a nodwyd. Nodwyd y cymhlethdodau trechu tlodi, gyda heriau o ran adnewyddu data, canlyniadau fframwaith perfformiad, darparu profiadau bywyd go iawn a datblygu ffyrdd gwahanol o gyflwyno tlodi.

- Diffiniad o dlodi – er taw'r Safon Isafswm Incwm i berson sengl gael safon byw derbyniol yn 2023 oedd £29,500 yn ôl Sefydliad Joseph Rowntree, nid oedd unrhyw ffynhonnell unigol o dystiolaeth a oedd yn diffinio tlodi. Nid oedd y diffiniad o dlodi yn gysylltiedig ag incwm yn unig ac roedd ehangu'r diffiniad yn rhan o waith parhaus.

- Data Tlodi - cafwyd trafodaeth ynghylch y gwahanol ffynonellau data, gan gynnwys sut y defnyddir Mynegai Amddifadedd Cymru ac a fu llawer o newid dros amser; ac ynghylch yr hyn y gellir ei ddysgu gan offeryn ar-lein cenedlaethol Dangosfwrdd Data Archwilio Cymru sydd wedi'i gynllunio i gefnogi'r broses benderfynu mewn cynghorau ac i wella sut maent yn targedu eu gwaith.

- Costau Byw – roedd y cyngor wedi bod yn monitro effeithiolrwydd a manteision grantiau 'Costau Byw' i unigolion a sefydliadau, er mwyn sicrhau ei fod wedi helpu'r rheini yr oedd angen help arnynt.

- Adeiladu Asedau Cymunedol – Cyfleoedd gyda Phrofiad Gwaith a Gwirfoddoli. Trafodwyd enghreifftiau. Ar hyn o bryd mae ysgolion yn gwneud atgyfeiriadau i Amgueddfa Abertawe am gyfleoedd Profiad Gwaith a Gwirfoddoli. Fodd bynnag, mae gwaith ar y gweill i symleiddio'r broses ar draws y cyngor, gyda datblygiad Strategaeth Gwirfoddoli Gorfforaethol.

- Argymhellion Adroddiad 'Amser am Newid - Tlodi yng Nghymru' Archwilio Cymru - roedd cynllun gweithredu wedi ei ddatblygu ac ystyriwyd bod Abertawe'n gwneud yn dda. Cafodd Trechu Tlodi ei gynnwys yn y Fframwaith Perfformiad ac roedd gwaith yn mynd rhagddo gyda Llywodraeth Cymru ar gyfer cyllid aml-flwyddyn. Roedd y rhan fwyaf o'r argymhellion yn cael eu cyflawni.

- Datblygu Sgiliau - y ffocws ar wella'r ffordd rydym yn helpu pobl i ddatblygu eu sgiliau, eu cymwysterau a'u rhagolygon cyflogaeth fel y gallant ddod o hyd i swyddi ystyrlon sy'n talu'n dda a gwella'u rhagolygon ar gyfer y dyfodol. Sicrhau bod gan ddisgyblion ysgol y sgiliau cywir ar gyfer y gweithle - nodwyd hyn fel y flaenoriaeth uchaf ac mae sawl prosiect ar y gweill ar draws Abertawe gyda swyddogion dynodedig. Fodd bynnag, nodwyd bod Abertawe'n gwneud yn dda wrth gael pobl i mewn i waith.

- Targedau 2023/24 – Pryder ynghylch Statws Coch Melyn Gwyrdd mewn perthynas â Digartrefedd – er gwaethaf cydweithio gyda chydweithwyr yr Adran Tai, roedd digartrefedd wedi cynyddu ac roedd hyn yn parhau i fod yn her.

- Strategaeth Trechu Tlodi adnewyddedig – nodwyd ei bod ar y trywydd iawn i'w chyhoeddi erbyn mis Mawrth 2024 yn amodol ar ymgynghoriad cyhoeddus.

Roedd y Pwyllgor yn awyddus i gael cyfle i wneud sylwadau ar y Strategaeth ddrafft.

Mewn ymateb i gwestiwn ynghylch sylwadau a wnaed gan Brif Weinidog Cymru, Mark Drakeford, mewn perthynas â Thlodi Plant lle dywedodd ei fod yn siom nad yw mwy yn cael ei wneud i fynd i'r afael â thlodi plant ers datganoli, dywedodd Aelod y Cabinet dros Les fod mynd i'r afael â Thlodi Plant yn ddewis gwleidyddol ac, yn ei barn hi, nid oedd rhai materion mor bwysig â Thlodi Plant. Teimlai y byddai Gweinidog ymroddedig â chyfrifoldeb dros Dlodi Plant yn newid cadarnhaol ar gyfer y dyfodol.

Diolchodd y Cadeirydd i'r Aelod Cabinet dros Les a'r swyddogion am eu mewnbwn.

Penderfynwyd y bydd y Cadeirydd yn ysgrifennu at yr Aelod Cabinet dros Les gan adlewyrchu'r drafodaeth a rhannu barn y Pwyllgor.

53 Craffu ar Gyfrifoldebau Portffolio Aelodau'r Cabinet - Cymorth i Fusnesau (y Cynghorydd Robert Francis-Davies, Aelod y Cabinet dros Fuddsoddi, Adfywio, Digwyddiadau a Thwristiaeth).

Darparodd Aelod y Cabinet dros Fuddsoddi, Adfywio, Digwyddiadau a Thwristiaeth adroddiad a oedd yn tynnu sylw at waith 'Busnes Abertawe', a lansiwyd ym mis Ebrill 2021, sef gwasanaeth cymorth pwrpasol gyda'r nod o wella ansawdd y cymorth i fusnesau yn Abertawe a nifer y bobl sy'n ei ddefnyddio. Cyflawnwyd y gwaith hwn gan Dîm Adfywio Economaidd y cyngor.

Esboniodd yr Aelod Cabinet, gyda chymorth swyddogion perthnasol, yr adroddiad i'r Pwyllgor gan dynnu sylw at agweddau penodol, gan gynnwys meysydd gwaith allweddol (cyfathrebu, digwyddiadau, cymorth grant, ymgysylltu â phartneriaid), Rheolaeth ac Adnoddau, gwelliannau/effaith a'r rhaglen ar gyfer y dyfodol.

Roedd cwestiynau a thrafodaethau'r Pwyllgor yn canolbwyntio ar y canlynol:

- Grantiau Busnes – trafodwyd effaith a llwyddiant grantiau busnes a'u heffaith, er enghraifft, ar Farchnad Abertawe. Nodwyd bod lefel uchel o ddeiliadaeth (94%) ym Marchnad Abertawe ar hyn o bryd, a bod nifer o fusnesau wedi cael mynediad at gyngor a chymorth gan 'Busnes Abertawe'. Amlygwyd manylion y mentrau presennol (prosiect Gardd y Farchnad) a llwyddiant Marchnad Abertawe wrth ennill y teitl Marchnad Dan Do Orau Prydain.

- Busnes Abertawe – trafodaeth am yr effaith y mae'r gwasanaeth newydd hwn wedi'i chael. Nodwyd bod y gwasanaeth cymorth newydd wedi llwyddo i greu un pwynt cyswllt symlach i fusnesau ac roedd cyfathrebu ac ymgysylltu wedi gwella. Er bod gwaith yn parhau, mae'r effaith yn amlwg.

- Parc Felindre – er nad yw'n ymwneud yn uniongyrchol â gwaith 'Busnes Abertawe', dywedodd swyddogion wrth y Pwyllgor fod gwaith yn mynd rhagddo i farchnata'r safle'n rhagweithiol. Cynhelir cyfarfodydd dyddiol a misol i fonitro

ymholiadau. Cadarnhaodd swyddogion nad oedd unrhyw rwystrau i unrhyw ddarpar ddatblygwr (e.e. ynghylch gwasanaethau ar y safle) a bod y safle'n cael ei farchnata'n ddwys.

Diolchodd y Cadeirydd i Aelod y Cabinet dros Fuddsoddi, Adfywio, Digwyddiadau a Thwristiaeth a swyddogion am eu mewnbwn.

Penderfynwyd bod y Cadeirydd yn ysgrifennu at Aelod y Cabinet dros Fuddsoddi, Adfywio, Digwyddiadau a Thwristiaeth i adlewyrchu ar y drafodaeth a rhannu barn y Pwyllgor.

54 Adroddiad Cynnydd y Panel Craffu Perfformiad: Gwasanaethau Oedolion (y Cynghorydd Sue Jones, Cynullydd).

Darparodd y Cynghorydd Sue Jones adroddiad cynnydd i'r Pwyllgor ynghylch gwaith / gweithgareddau Adroddiad Cynnydd y Panel Craffu Perfformiad: Gwasanaethau Oedolion.

Penderfynwyd nodi Adroddiad Cynnydd y Panel Craffu Perfformiad: Gwasanaethau Oedolion.

55 Aelodaeth o Baneli a Gweithgorau Craffu

Penderfynwyd cytuno ar aelodaeth y Paneli a'r Gweithgorau, fel yr adroddwyd.

56 Rhaglen Waith Craffu

Cyflwynodd y Cadeirydd yr adroddiad rheolaidd ar y Rhaglen Waith Craffu ar gyfer 2023/24, y mae'r Pwyllgor yn gyfrifol am ei fonitro.

Roedd y prif eitemau ar gyfer cyfarfod nesaf y Pwyllgor ar 16 Ionawr yn cynnwys:

- Craffu ar Gyfrifoldebau Portffolio Aelodau'r Cabinet: Sesiwn Holi ac Ateb gydag Arweinydd y Cyngor / Aelod y Cabinet dros yr Economi, Cyllid a Strategaeth.
- Camau dilynol - Gweithgor Craffu Diogelwch Ffyrdd

Cyfeiriodd y Cadeirydd at sesiwn olaf y Rhaglen Hyfforddiant a Datblygiad Craffu:

- Hunanasesiad o Graffu (dwy ran) – i'w chynnal ar 17 Ionawr (ar-lein)/23 Ionawr (Ystafell Dderbyn yr Arglwydd Faer, Neuadd y Ddinas)

57 Llythyrau Craffu

Cyfeiriodd y Cadeirydd at y llythyrau canlynol, gan fyfyrio ar weithgarwch craffu diweddar y Pwyllgor:

- Pwyllgor – Craffu ar Fwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus Abertawe - Llythyr at Gadeirydd Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus Abertawe (Aelod y Cabinet dros Drawsnewid Gwasanaethau)
- Pwyllgor – Craffu ar Adroddiad Cynnydd Cynllun Hawliau Plant a Phobl Ifanc 2021-23 - Llythyr at Aelod y Cabinet dros y Gymuned (Cymorth)
- Pwyllgor – Craffu ar Adroddiad Blynyddol – Diogelu Corfforaethol 2022/23 - Llythyr at Aelod y Cabinet dros Wasanaethau Gofal
- Pwyllgor – Camau Dilynol y Gweithgor Craffu Gwasanaethau Bysus - Llythyr at Aelod y Cabinet dros yr Amgylchedd ac Isadeiledd

58 Dyddiad ac Amser Cyfarfodydd Nesaf y Panel / Gweithgor

Cyfeiriodd y Cadeirydd at gyfarfodydd nesaf y Panel/Gweithgor/Craffu Rhanbarthol fel eu bod yn ymwybodol ohonynt.

Daeth y cyfarfod i ben am 5.20pm

Cadeirydd